

Meldcode

Kindermishandeling en huiselijk geweld

	Datum behandeling
Vorig beleid was vastgesteld	2016
Aanvullingen van beleid zijn er geweest in	n.v.t.
Behandeling van het beleid in directieoverleg	Januari 2020
Vaststelling door CvB	Januari 2020
Behandeling in de GMR	Februari 2020
Het nieuwe beleid gaat in op	1 januari 2019
Beleid wordt geëvalueerd	1 januari 2023

Meldcode bij signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld

Inleiding

Een leerling of een medewerker van Iris moet als Wijze Wereldburger zoals gedefinieerd in het strategisch beleid uit kunnen gaan van vertrouwen. Vertrouwen in God, vertrouwen in jezelf en vertrouwen in je naaste. Als IRIS realiseren we dat dit vertrouwen niet kan zonder veiligheid. Vertrouwen is echter niet eindeloos en wordt in de praktijk ook nog wel eens op de proef gesteld. Om vertrouwen en veiligheid te kunnen nastreven is deze meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld opgesteld.

De meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld is geschreven op de verbeteringen en aanscherpingen die op 1 januari 2019 zijn ingevoerd en vanaf dat moment ook binnen IRIS geïmplementeerd zijn. Deze meldcode bevat een stappenplan (bijlage 1) waarin staat omschreven hoe we binnen de IRIS kindermishandeling signaleren en melden. Er is een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing al dan niet melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en waarin de eigen hulpverlening ook wordt betrokken. De meldcode sluit aan bij de werkwijze van Veilig thuis en de gemeente. Onderwijsinstellingen zijn bij wet verplicht een meldcode te hebben.

Van medewerkers die werkzaam zijn bij de IRIS, wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.

Onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eengerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Voor de definities van acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure (Zie bijlage 2).

Onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die bij de IRIS werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding, onderwijs, of een andere wijze van ondersteuning biedt.

De leerlingen in deze code omvat iedere persoon aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

Kampen, december 2019

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1

In kaart brengen van signalen

- Wanneer er signalen zijn rond het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling breng deze dan samen met de aandachtsfunctionaris in beeld en leg deze vast in een dossier binnen de beveiligde omgeving van de aandachtsfunctionaris. Breng de directie van de school op de hoogte.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.
- Hebt u zelf geen contact met de ouders van de leerlingen, dan kunt u toch signalen vastleggen over de situatie waarin deze kinderen zich mogelijk bevinden, als de toestand van de leerling daar aanleiding toe geeft.
- Voer zo nodig een kindcheck uit. Deze is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeren die minderjarige kinderen ernstige schade kunnen betreffen. Er moet in een gesprek met de ouders onderzocht worden of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten.
- Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de directie en de directeur onderwijs en kwaliteit op het bestuurskantoor.

Stap 2

Collegiale consultatie en zonodig raadplegen van Veilig Thuis

- Bespreek de signalen, in voortdurende collegiale consultatie, met de directie en aandachtsfunctionaris (intern begeleider). Is er een medewerker betrokken, dan met de directeur onderwijs en kwaliteit. Vraag bij twijfel altijd advies bij Veilig Thuis.

Stap 3

Gesprek met de leerling, waar nodig in samenspraak en samenwerking met derden.

(Vanaf deze stap ligt de regie bij de directie)

1. Bespreek na overleg met de directie en aandachtsfunctionaris en/of Veilig Thuis de signalen met de leerling en informeer de ouders/verzorgers achteraf. Leg de leerling het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan; nodig de leerling uit om een reactie hierop te geven;
3. Kom pas na deze reactie zonodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de leerling (en ouders/verzorgers), is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Wanneer er een vermoeden is van geweld of kindermishandeling, maak dan gebruik van de vijf vragen en beslissingen in de stappen 4 en 5 van de meldcode voor het onderwijs en leerplicht zoals aangegeven in bijlage 1.

Stap 5: Beslissen: Melding bij Veilig Thuis en Is hulpverlening (ook) mogelijk?

In deze stap worden twee beslissingen genomen.

- Het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens
- Het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is. Het is hierbij van belang een nazorgtraject af te spreken en termijnen en verwachtingen goed vast te leggen.

Documenteren

Van al de stappen die worden genomen wordt een (kort) verslag vastgelegd. In de verslaggeving worden alleen zaken opgenomen die als feiten, waarnemingen zijn geconstateerd of zaken die in gesprekken aan de orde zijn geweest. Gespreksverslagen worden met betrokkenen gedeeld. De verslagen worden opgenomen in het leerlingvolgsysteem (Parnassys) en zijn daarmee door ouders op verzoek in te zien. Als signalen (stappen 1 en 2) onjuist blijken te zijn worden deze uit het leerlingvolgsysteem verwijderd.

Privacy en de meldcode

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacy wetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dit geldt voor de wetten PO, Leerplichtwet, etc. De wet meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om een dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

Verantwoordelijkheden IRIS t.a.v. een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt IRIS er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van leerlingen en ouders/verzorgers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code
- er voldoende aandachtsfunctionarissen beschikbaar zijn die de medewerkers kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zonodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- afspraken worden gemaakt over de wijze waarop IRIS zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door leerlingen, ouders of andere betrokkenen in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen.

Bijlage 1

Uitwerken van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen

- a. Op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig; dossier vastleggen en sluiten
- b. Ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in het geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

- a. NEE → ga verder naar afweging 3
- b. JA of twijfel → direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp (I)

Ben ik, of iemand anders in mijn school 'of een ketenpartner/ben ik dan als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

- b. NEE → melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder
- c. JA → ga verder met afweging 4

4. Hulp (II)

Aanvaarden de betrokkene de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

- a. NEE → melden bij Veilig Thuis,
- b. JA → hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem case-manager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of herstel van de direct betrokkenen?

- a. NEE → melden bij Veilig Thuis
- b. JA → hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren van de veiligheid van alle betrokkenen

Bijlage 2

Begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijke kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk.

- Meldnorm A In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid
- Meldnorm B In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Meldnorm C Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en of hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt.

Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische handeling behoeft.
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.
- Poging tot wurging.
- Wapengebruik.
- Geweld tijdens zwangerschap.
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.

- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.
- Etc.

Structurele onveiligheid

Definitie Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld

Toelichting Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanige ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele onveiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel worden ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger,
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.
- Etc.

Disclosure

Definitie Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Toelichting Als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden

Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling.

Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.